

Opublikowane na: Mława (mlawa.pl)

Autor: Krzysztof Napierski

1920-2020. Barbara Zaborowska: Chcemy promować nasze miasto i jego historię

Publikowane od
13.08.2020 13:00:30

– Si?a or??a, charakter Polaków i wiara w zwyci?stwo. My zawsze byli?my m??ni, odwa?ni, dobrze wyszkoleni – mówi dyrektor Muzeum Ziemi Zawkrze?skiej w M?awie Barbara Zaborowska.

Rozmawiamy z ni? o dzia?aniach, jakie podejmuje placówka, by w 100. rocznic? Bitwy Warszawskiej przypomnie? mieszka?com naszego miasta bohaterów walcz?cych nie tylko w stolicy, ale w?a?nie tutaj – w M?awie.

KRZYSZTOF NAPIERSKI: Jakie eksponaty z okresu mi?dzywojnia i dzia?a? militarnych 1920 roku mo?emy obejrze? w Muzeum Ziemi Zawkrze?skiej?

BARBARA ZABOROWSKA: Mamy w zbiorach kilkadziesi?t obiektów dotycz?cych walk wojny polsko-bolszewickiej. S? w?ród nich m.in. pami?tki po ?o?nierzu Armii gen. Józefa Hallera Stanis?awie Mi?czy?skim – jego dokumenty osobiste, zdj?cia i ?wiadectwa: jedno zwalniaj?ce go ze s?u?by w 42. pu?ku piechoty w Ostro??ce oraz pismo z podzi?kowaniem ówczesnego ministra spraw wojskowych. Z fallerystyki mamy tak?e odznaki, np. Virtuti Militari Lucjana Czerwi?skiego, najprawdopodobniej w?a?nie za rok 1920. S? te? zdj?cia profesora Aleksandra Szredzkiego z uczniami gimnazjum i Lucjana Czerwi?skiego walcz?cego pod Grodnem. W przysz?o?ci b?dziemy mie? z Wojskowego Biura Historycznego w Warszawie skany dokumentów zwi?zanych z dzia?aniami, jakie mia?y tu miejsce 21 i 22 sierpnia. W zbiorach naszego muzeum znajduje si? tak?e bro?, m.in. mossiny, mauser, szabla piechoty z 1917 r. oraz bagnety z okresu I wojny ?wiatowej, które by?y u?ywane w czasie wojny polsko-bolszewickiej. Polska, jak wiemy, nie mia?a swojego przemys?u militarnego – ?o?nierze korzystali ze sprz?tu, który pozosta? po armiach zaborczych, z dostaw w?gierskich i francuskich.

Muzeum uczci setn? rocznic? wojny polsko-bolszewickiej i walk na terenie M?awy wystawami tematycznymi oraz wydaniem okoliczno?ciowych pocztówek...

Proponujemy dwie ekspozycje. Jedn? z nich b?dzie wystawa plenerowa „1920. M?awa Victoria”, której wernisa? odb?dzie si? 14 sierpnia o godzinie 12:00. Obejmie ona dwana?cie plansz, na których zobaczymy grafiki przedstawiaj?ce m.in. marsza?ka Józefa Pi?sudskiego, genera?a W?adys?awa Sikorskiego – wówczas dowódc? 5 Armii i Franciszka Krajowskiego – dowódc? 18 Dywizji Piechoty, której oddzia?y walczy?y pod M?aw?, a zarazem honorowego obywatela M?awy. To honorowe obywatelstwo dosta? ju? 29 sierpnia 1920 r. B?d? te?: dowódc? 144 pu?ku piechoty mjr Marian Ocetkiewicz i dowódc? XXXV Brygady Piechoty p?k W?odzimierz Rachmistruk. Do tego zaproponujemy map? dzia?a? wojennych i wycinki z dzienników. Co bardzo ciekawe, ówczesna prasa dosy? du?o pisa?a o zmaganiach pod M?aw?. Artyku?y na ten temat pojawia?y na ?amach prasy krajowej, na przykad w „Kurjerze Warszawskim”, „Rzeczpospolitej” czy w „Gazecie Lwowskiej”, która ju? na pocz?tku wrze?nia donosi?a o przyznaniu gen. Krajowskiemu Honorowego Obywatela M?awy.

Druga z naszych ekspozycji, to wystawa czasowa „1920. M?awa i m?awianie w obliczu zagro?enia bolszewickiego”, która b?dzie otwarta 4 wrze?nia. Uzyskali?my na ni? dofinansowanie z programu „Patriotyzm Jutra” og?oszonego przez Muzeum Historii Polski. B?dzie ona ukazywa?a udzia?u mieszka?ców M?awy w wojnie polsko-bolszewickiej z dwóch perspektyw. Jedna uka?e m?awian, którzy zaci?gn?li si? na ochotnika do wojska, w?ród nich znale?li si?: gimnazjali?ci, inteligencja, rzemie?lnicy. Przedstawimy losy ludzi, którzy walczyli w kraju, m.in. brali udzia? w Bitwie Warszawskiej i pod Grodnem. Drugi kierunek narracji to zmagania bitewne pod M?aw?, które rozpocz??y si? od kl?ski, jak? ponie?li?my 10 sierpnia, a potem skupimy si? na 21 i 22 sierpnia, kiedy to dosz?o do drugiej obrony naszego miasta, zako?czonej zwyci?stwem. Wystaw? zaczynamy oczywi?cie od genezy i odpowiedzi na podstawowe pytanie, dlaczego tutaj – w M?awie – toczy?y si? zmagania. Mam nadziej?, ?e wystawa spodoba si? mieszka?com. B?d? na niej obiekty z naszych zbiorów oraz skany dokumentów i zdj?? pochodz?cych z archiwum wojskowego i zbiorów prywatnych. Dostali?my m.in. bardzo ciekawe dokumenty dotycz?ce sanitariuszek m?awskich – absolwentek pensji pani Mrozowskiej, które zaci?gn??y si? do oddzia?ów sanitarnych i bra?y udzia? w Bitwie Warszawskiej. Wystawie czasowej b?d?

towarzyszy?y: katalog, materia?y promocyjne oraz zaj?cia edukacyjne, m.in. warsztaty „Kochana mamusiu id? dzi? zameldowa? si? do wojska”, „Kto Polak na bagnety – j?zyk propagandy w 1920” oraz gra miejska „M?awa Lucjana Czerwi?skiego – ?o?nierza Armii Ochotniczej 1920”.

Chcemy te? przeprowadzi? akcj? „Wy?lij kartk? z M?awy”. Cz??? kartek b?dzie dotyczy?a wydarze? z sierpnia 1920 roku, na nich znajd? si? wizerunki dowódców: Pi?sudskiego, Sikorskiego i Krajowskiego. Pozosta?e kartki b?d? przedstawia?y znanych w ?wiecie m?awian. B?d? na nich Anna Tomaszewicz-Dobrska, Sara Lipska, Tekla B?darzewska, prof. Tadeusz Korzybski. Chcemy w ten sposób promowa? nasze miasto i jego histori?. Kartki zwi?zane ze stuleciem b?d? towarzyszy?y otwarciu wystawy plenerowej – ka?dy, kto przyjdzie na wernisa?, b?dzie móg? tak? otrzyma?. Pó?niej b?d? dost?pne u nas w muzeum, ka?dy b?dzie móg? kupi? kartk? za symboliczn? z?otówk? i wys?a?.

Jakie jeszcze atrakcje przygotowuj? Pa?stwo w zwi?zku z t? wa?n? dla Polaków i m?awian rocznic??

Zostali?my zakwalifikowani do obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa i w ich ramach proponujemy projekt „Jedna droga, wiele historii”. 12 i 19 wrze?nia b?dziemy pokazywali histori? mieszka?ców M?awy, która jest zwi?zana nie tylko z naszym miastem, ale te? z wydarzeniami, jakie mia?y miejsce i w kraju, i za granic?. Jedno ze spotka? b?dzie nosi?o tytu? „Mieszka?cy M?awy w drodze do wolno?ci” i b?dzie po?wi?cone Stanis?awowi Mi?czy?skiemu. Dla m?odzie?y proponujemy quest „M?awianie w drodze do s?awy”. Oczywi?cie s?owo „s?awa” mo?emy rozumie? w ró?ny sposób – jako s?aw?, któr? wywalczano na polach bitewnych, ale te? s?aw? zdobywan? na polach nauki, kultury i sztuki. Ponadto b?dziemy proponowali zwiedzanie kuratorskie wystawy czasowej.

Cud nad Wis?? czy si?a polskiego or??a? Jak Pani ocenia wydarzenia sierpnia 1920 roku w stolicy naszego kraju?

Si?a or??a, charakter Polaków i wiara w zwyci?stwo. My zawsze byli?my m??ni, odwa?ni, dobrze wyszkoleni, ale czego brakowa?o? Uzbrojenia, wyposa?enia, umundurowania, szczególnie dla cywili, którzy zg?aszali si? do Armii Ochotniczej. Na szcz??cie by?o lato i kurtki mundurowe zast?powano ameryka?skim koszulami, do których przypinano bia?o-czerwone rozety .

Jednak te braki nie os?abi?y ducha walki zarówno ochotników, jak i ?o?nierzy. Ma?o tego, 18 Dywizj? Piechoty nazywano ?elazn? Dywizj?. Dlaczego? Dzi?ki niez?omno?ci, sile woli i odwadze ?o?nierzy.

Na zdj.: Barbara Zaborowska podczas otwarcia wystawy „Z wolno?ci zabrany od swojej dziewczyny” w Muzeum Ziemi Zawkrze?skiej w sierpniu 2019 r.

Adres źródłowy: <https://mlawa.pl/artukul/1920-2020-barbara-zaborowska-chcemy-promowac-nasze-miasto-i-jego-historie>